

L'STE-I I LA REFORMA DE LA LOU

Davant la presentació del Projecte de Llei Orgànica de modificació de la Llei Orgànica 6/2001 de 21 de desembre, d'Universitats (LOU), la Confederació d'STEs-intersindical (STEs-i) manifesta la seva decepció i reitera la seva posició que la iniciativa governamental hauria d'haver consistit en la derogació de la LOU i l'elaboració d'un projecte alternatiu que recollís les posicions mantingudes per la comunitat universitària durant les mobilitzacions que varen tenir lloc durant la seva elaboració i promulgació.

En aquest sentit, assenyalam alguns punts d'acord amb l'esborrany governamental i uns altres en què discrepam:

1. Autonomia universitària. Malgrat que coincidim que s'ha de potenciar l'autonomia universitària i el respecte a les competències de les comunitats autònomes, no consideram suficients les modificacions introduïdes.

En aquest sentit, encara que consideram positiva la desaparició de la Junta Consultiva, continua sent excessiva la ingerència del Consell Social, al qual se li atribueix l'aprovació d'un pla anual d'actuacions en l'àmbit del finançament de la Universitat (art. 14.2.). Així mateix resulta excessiva la presència institucional en la composició del Consell Social.

Aquesta composició, descompensada, marca una clara definició política per part de qui nomena el President i de qui elabora la Llei -la Comunitat Autònoma. La participació social hauria d'aconseguir, almenys, el 50 %, i hauria de reduir-se la presència de membres designats.

"...fa possible l'existència d'una figura desvinculada dels òrgans de participació democràtica, com fins ara era el claustre, i permet més aviat la submissió a interessos "socials" i polítics..."

Igualment, consideram que el President del Consell Social ha de ser triat pel propi Consell d'entre els seus membres, exclosos els de representació acadèmica (art. 14.3.). Resulta positiva l'alternativa que admet que els estatuts de cada Universitat determinin el sistema d'elecció del Rector (art. 20.2); la possibilitat que aquest vengues determinat per la legislació de la Comunitat Autònoma evidenciarà una ingerència en l'autonomia universitària.

Les atribucions dels governs de les comunitats autònomes i del Consell de Coordinació Universitària no poden anar més enllà de garantir el control de legalitat dels actes de les universitats i l'homologació acadèmica del sistema universitari, a més de no intervenir en la presa de decisions que competeix als òrgans autònoms d'aquestes.

2. Gestió democràtica a les universitats. S'haurien de modificar totes les disposicions de la LOU que regulen l'actual configuració i competències dels òrgans de govern i representació de les universitats. El claustre ha de tornar a ser el màxim òrgan de decisió de les universitats en tot tipus d'àmbits: econòmics, acadèmics i d'organització, cosa que no contempla la proposta de modificació. No s'ha d'exigir el requisit de catedràtic per ser Rector (art. 20.2). Es manté que per a

l'elecció de Rector la majoria correspongui als professors docters amb vinculació permanent (art. 20.3). El nostre punt de vista és que el professorat ha de votar en igualtat de condicions, encara que es voti per sectors; en tot cas, l'única ponderació admissible seria la dels usuaris del sistema educatiu superior, els estudiants.

Es continua advocant per un règim presidencialista que, lluny d'apartar l'elecció de rector d'interessos estamentals o corporatius, fa possible l'existència d'una figura desvinculada dels òrgans de participació democràtica, com fins ara era el claustre, i permet més aviat la submissió a interessos "socials" i polítics aliens a l'àmbit acadèmic.

Quant al Secretari General (art. 22) reivindicam la redacció originària, ja que defensam que pugui ostentar aquest càrrec qualsevol funcionari públic (PDI o PAS) del grup A. La redacció proposada restringeix el càrrec a la pertinença a cossos, amb la qual cosa només pot ocupar el càrrec un PDI.

Així mateix, s'ha de modificar substancialment la composició i el sistema d'elecció dels diferents òrgans universitaris: tots els membres dels diferents estaments han de ser tractats en termes d'igualtat per participar en la presa de decisions i per formar part dels diferents òrgans.

Cal acabar amb la proporció privilegiada del 51% de professorat funcionari doctor per formar part del Claustre universitari i el professorat doctor amb vinculació permanent a la universitat per triar rector, la del 51% per al personal funcionari per a juntes de centre i que només el personal doctor pugui ser membre nat del Consell de Departament, deixant una mera representació a la resta. La participació en la gestió de la Universitat no té res a veure amb la condició acadèmica i administrativa dels membres de la Universitat.

Consideram positiva la garantia de la representació majoritària del PDI en les decisions de natura acadèmica a les Universitats privades (art. 27.1).

"...es permet la intervenció d'interessos privats en la coordinació i regulació del sistema."

3. De la coordinació universitària i ANECA (art. 27, 28, 29, 30 i 32). Les modificacions introduïdes en la Conferència Sectorial d'Universitats -ara denominada Conferència General de Política Universitària- i del Consell d'Universitats ens semblen positives, perquè s'estableixen funcions eminentment de coordinació, cooperació, col·laboració, informe i assessorament, així com l'estructura dels òrgans interns. S'ha de ressaltar el fet que l'ANECA es converteixi en un organisme públic, així com els criteris que inspiraran la seva activitat. Continuen, no obstant això, essent membres del Consell en pla d'igualtat els rectors de totes les universitats espanyoles. És a dir, s'hi inclouen les universitats privades, la qual cosa significa que, en la realització de les seves funcions, amplíssimes, com són entre d'altres l'elaboració del model de finançament de les universitats públiques i la regulació de multitud d'aspectes de funcionament del servei públic universitari, es permet la intervenció d'interessos privats en la coordinació i regulació del sistema.

Malgrat que la LOU estableix que els rectors de les universitats privades no tendran dret de vot en qüestions que afecten en exclusiva el sistema universitari públic seria possible, a partir d'un increment d'universitats privades i amb la presència dels membres de designació política, que interessos privats i partidistes ordenassin tot el sistema universitari.

4. Orientació de la investigació i de la docència a la Universitat. A través dels conceptes de competitivitat, potenciació de l'activitat investigadora, la interacció i control de "la societat" sobre el sistema universitari, s'amaga una manifesta concepció mercantilista i privatizadora de l'activitat universitària, tant la docent com la investigadora respecte al producte final (investigació i graduats).

Les directrius i les convocatòries de finançament de la investigació continuen afavorint la investigació aplicada, orientada a satisfer demandes estrictament empresarials que haurien de ser finançades per les pròpies empreses interessades, dins un àmbit més aviat professional abans que acadèmic. Faria falta finançar i atendre d'una manera més equilibrada la investigació bàsica (tant en l'àmbit sociohumanístic com de ciències de la natura i de la salut), que és la que veritablement proporciona a la societat els instruments per rendibilitzar aquests coneixements en la investigació aplicada.

És a dir, les universitats haurien de produir equilibradament tant investigació bàsica com aplicada, orientades a satisfer interessos generals, no tant interessos de grups econòmics hegemònics.

5. Espai europeu i organització dels estudis.

Encara que compartim els objectius d'elevat claredat, transparència i reconeixement internacional dels títols, volem ressaltar que l'espai europeu no pot ser una excusa per homogeneïtzar totes les titulacions sota criteris finalistes i orientats a donar resposta a unes suposades necessitats de mercat que vénen determinades pels grups de pressió dominants. La racionalitat consisteix a fer un bon ús dels recursos amb què la societat hauria de dotar les universitats públiques. No podem tampoc ni volem acceptar que l'Europa dels pobles no contempli precisament el coneixement de la cultura, història i llengua pròpies de cada poble, amagat aquest coneixement sota la cobertura d'una configuració d'Europa basada en els estats actualment establerts.

"...aquest sistema difícilment fa compatible l'existència d'un professorat vinculat a la societat, cultura i llengua pròpies del context de cada universitat."

Aquest procés d'homologació i revisió dels plans d'estudis ha de comportar millores considerables per als treballadors de la Universitat (càrrega laboral, estabilitat i retribucions). L'Estat ha de garantir el caràcter públic de tots els estudis universitaris, i ha

d'evitar la privatització i possibilitar l'accés de tots els sectors socials en igualtat de condicions amb una adequada política de beques per a tots ells, incloent-hi els estudis de màster. Aquest procés de convergència no ha de suposar que l'Europa dels Pobles no contempli el coneixement de la cultura, de la història i de la llengua pròpies de cada nacionalitat.

Pel que fa als títols oficials i als plans d'estudis que han d'elaborar i aprovar les universitats, l'autorització d'implantació d'ensenyaments no ha de deixar-se a l'arbitri de la corresponent Comunitat Autònoma (art. 35 bis). Seria interessant una formulació que eviti l'arbitrarietat, falta de motivació o prejudicis ideològics o polítics en relació amb la implantació d'aquests.

6. Règim del professorat. L'alternativa proposada per la Llei a l'actual sistema d'habilitació nacional fixat per la LOU es refereix a un model d'acreditació que valori els mèrits i competències dels aspirants. En una fase posterior, les universitats hauran de triar mitjançant concurs d'accés els millors candidats entre els acreditats. S'assimila així el sistema d'accés al funcionariat amb l'actual sistema d'acreditació a determinades figures de professorat contractat, la qual cosa aparentment converteix en ociosa la distinció entre funcionaris i contractats estables. En aquest sentit podria configurar-se un sistema de figures contractuals exclusivament temporals i un sistema de funcionaris, òbviament estable. No obstant això, insistim en la idea que aquesta doble fase és innecessària, ja que en ambdues el candidat ha de fer valer els seus mèrits i competències. La Comissió d'accés pot avaluar perfectament les aptituds dels candidats, sense haver de passar per un tràmit previ de caràcter estatal, que no fa desaparèixer la tan injuriada "endogàmia", projectada ara a instàncies centrals de grups de pressió.

A més de tot això, aquest sistema difícilment fa compatible l'existència d'un professorat vinculat a la societat, cultura i llengua pròpies del context de cada universitat. La nostra opció va encaminada a la desaparició de les fases d'acreditació i d'accés: l'accés al cos de funcionaris s'hauria de realitzar mitjançant un sistema que garanteixi el compliment dels principis de publicitat, igualtat, capacitat i mèrit. El tribunal que hagués de jutjar el concurs oposició pel qual es realitzarà el procés selectiu d'accés estaria compost per 5 membres: el president seria proposat per la Universitat convocant de la plaça i els 4 restants per

sorteig públic entre professors titulars de l'àrea de coneixement corresponent.

Si es garantís aquest sistema d'accés, no seria necessari que prèviament existís una fase d'acreditació nacional.

En relació amb els articles 48, 49 i 50, és positiva la desaparició de l'exigència de desvinculació per accedir a la figura de professor ajudant doctor. Si bé seria preferible que es configuràs una única figura de professor ajudant, amb dues fases: la primera de no doctor i la segona de doctor, amb promoció directa d'una a l'altra en obtenir el grau de doctor. Aquesta solució evitaria el trànsit d'una figura a una altra a través d'un nou concurs, sense cap mena de dubte innecessari. En tot cas, per a la fase d'ajudant no doctor, s'exigiria haver superat les matèries que porten a l'obtenció del títol de doctor, prèvies a la Tesi Doctoral, com s'estipulava a l'article 49.

Trobam a faltar una disposició transitòria que faci referència als ajudants de la LRU, almenys, en el mateix sentit que el tractament atorgat als associats (Transitòria cinquena). No entenem el tracte discriminatori que rep aquest col·lectiu. A més a més, tant per als associats a temps complet com per als ajudants LRU, hauria de garantir el seu pas a figures estables a través de processos negociats i supervisats pels sindicats en els quals se seguirà el sistema d'accés corresponent, previ compliment de determinats requisits, entre ells, l'acreditació que correspongui, i una experiència i avaluació positiva.

Pel que fa al manteniment de figures de contractats estables, i donada la desaparició del cos de TEU, ens sorprèn el fet que es mantingui una figura que reproduceix en termes de contracte laboral la figura funcional del TEU i que desaparegui la figura de professor col·laborador, el correlatiu funcional de la qual era el TEU (art. 51, 52). D'aquesta manera es crea un buit de possibilitats d'estabilitat de professorat vinculat a la Universitat que no ostenta el títol de doctor.

Pel que fa als associats (art. 53), sembla positiva la nova redacció, perquè possibilita que estudiants i PAS puguin ser professors associats. Pel que fa als associats de la LRU, es reitera la pròrroga establerta pel RD 9/2005 de 6 de juny (Transitòria cinquena). A l'article 56 es proposen dos cossos docents amb la

declaració a extingir de CEU i TEU. El nostre model contempla l'existència d'un cos únic de PDI funcionari, amb dos nivells, etapes o categories: professor titular doctor i catedràtic.

Mitjançant determinats requisits, podria establir-se el pas d'una situació a una altra, amb l'acreditació corresponent. No es produiria, en canvi, cap concurs d'accés entre aquests nivells. Pas de professor ajudant a ajudant doctor sense desvinculació. L'Administració hauria de promoure la mobilitat d'aquests professors sense desvinculació de la seva universitat de procedència. Garantia de promoció per al professor ajudant doctor a professor titular doctor (garantia de promoció no implica pas directe a figura estable sense concurs).

Consideram positiva l'exigència que almenys el 50 % del total del professorat de les universitats privades hagi obtingut l'avaluació positiva per part dels organismes competents (art. 72. 2); igualment consideram positiva la incompatibilitat entre el professorat d'universitats privades i la condició de funcionari dels cossos docents universitaris (art. 72.3). Amb relació a la col·laboració amb altres entitats o persones físiques (art. 83. 3), seria necessari puntualitzar que l'empresa de base tecnològica hauria de ser de titularitat pública. La disposició addicional segona que fa referència als TEU i a la seva forma d'integració ens congratulen pel fet que, finalment, es contempli l'accés directe al cos de professors titulars d'universitat per als TEU doctors acreditats. No obstant això, consideram que no hauria d'haver-hi

limitació temporal per aconseguir el títol de doctor ni per a, consegüentment, poder accedir a la figura del TU. El procés d'acreditació hauria de consistir, alternativament, en l'acreditació d'un tram d'investigació (un sexenni) o en l'aplicació d'un barem específic per a aquest col·lectiu, consistent, exclusivament, en la presentació d'un treball original d'investigació i d'un projecte d'investigació. Igualment, s'hauria de garantir que totes les universitats poguessin, en condicions d'igualtat, assumir els processos d'integració de tots els TEU doctors que ho sol·licitassin. No pot quedar determinat aquest procés per les possibilitats pressupostàries de cada universitat. Això donaria peu a discriminacions i greuges comparatius entre les diverses universitats i el personal afectat. Cal garantir un finançament adequat per arribar a solucions equiparables. Pel que fa a la disposició addicional sisena, l'Estatut del personal docent i investigador, hauria de ser sotmès a negociació amb les organitzacions sindicals representades a les universitats de l'Estat espanyol, sense limitacions.

"...continuarà conculcant l'autonomia universitària i la participació democràtica dels diferents estaments, supeditant la institució universitària als interessos de les classes dominants..."

Consideració de la docència i de la investigació en igualtat de condicions, en el que consideram el Cos únic de PDI. Estabilitat per a les figures de personal que orienta les seves tasques preferentment a la investigació (Ramón y Cajal, FPI, FPU, etc.), sense que hagin d'entrar en competència amb figures preferentment orientades a la docència, garantint l'administració i el finançament d'aquestes places.

7. Sistema retributiu. No apareix cap al·lusió a un canvi de sistema retributiu. Davant el sistema retributiu actual seria necessari propugnar un sistema més flexible, que tengués uns components homogenis per als cossos docents universitaris consistents en sou, triennis, pagues extraordinàries i complement de destí, i altres components dependents de la Comunitat Autònoma, com són, el complement específic amb les seves diverses variants

i el complement autonòmic vinculat a mèrits, amb un element lineal i un altre variable segons els mèrits acreditats. Aquest sistema aproximaria el quadre retributiu dels cossos universitaris als no universitaris. Faria falta la promulgació del Reial Decret del Govern central i els decrets dels governs autonòmics que regulin un sistema retributiu que hauria de contemplar, segons els STE-i, els aspectes següents: recuperació per a tot el personal de les universitats de la pèrdua del poder adquisitiu amb un augment lineal de les seves retribucions i l'homologació del PAS de les universitats públiques: a iguals funcions igual retribució. S'hauria de procedir a la modificació del complement de destí del PDI: CU: 30; TU 29. El complement de productivitat ha de contemplar no sols l'activitat investigadora, com fins ara, sinó també la docència, la gestió i la formació contínua. La quantia corresponent als diferents components ha de ser igual per a tots els cossos docents i figures contractuals, tant pels conceptes referits als quinquennis i als sexennis, com als complements autonòmics. L'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) ha de suposar també l'equiparació de les retribucions del seu professorat.

Finalment, els STE-i consideren que el manteniment en vigor de la Llei Orgànica d'Universitats amb les mínimes modificacions proposades deixarà la LOU com el marc normatiu que, com fins ara, continuarà conculcant l'autonomia universitària i la participació democràtica dels diferents estaments, supeditant la institució universitària als interessos de les classes dominants del sistema globalitzador imperant, i sense donar solució als diversos problemes originats per la LOU quant a la gestió de les universitats i dels col·lectius afectats per ella. □